

Waarnemingen aan het Kennemerduinmeer, thans genaamd "Grote Vogelmeer", van 1 april - 30 september 1959.

De waterstand

Aanvankelijk was de waterstand in het meer nog hoog. Na half mei begon het water vrij snel te zakken. Op 31 mei was de west-oever droog en de "groene strook" bijna boven water. Niettegenstaande de droge zomer is het peil niet veel lager meer gekomen en bleef de zandbank nog net onder water.

Geoorde fuut

Er waren al eerder geoorde futen in het meer waargenomen. Dit jaar zou de soort er tot broeden komen.

Op 19 april werd een paartje gesignaleerd. Van 26 april t/m 12 mei waren er regelmatig 3 exx. aanwezig, welk aantal op 17 mei aangegroeid was tot 6 exx. Op 31 mei werd voor het eerst een geoorde fuut op het nest gezien en wel aan de westoever van het grote eiland. Al spoedig daarna had een tweede paar er vlak naast een nest gebouwd. Tot 21 juni konden de vogels op beide nesten zien zitten broeden. 21 Juni werden de eerste (4) pulli waargenomen en op 5 juli waren er 2 paar, die met samen 8 pulli rondzwommen. Vooral de eerste dagen was het moeilijk het juiste aantal jongen te bepalen, omdat de ouders de jongen op hun rug droegen onder de vleugels, terwijl ze zwommen.

Op 2 aug. waren de oude vogels er nog met 6 jongen en op 9 aug. was er nog 1 adult met 3 juveniel + 8 adult.

Tot midden september waren er geoorde futen aanwezig, op 13 sept. zelfs nog 9 exx.

Dodaars

Gedurende voorjaar en zomer steeds ca. 4 paar aanwezig. Verschillende broedpogingen werden ondernomen; op 7 juni werd een paartje op een nest aangetroffen; op 14 juni 1 paar op nest en 1 pul; op 21 juni 1 paar op nest en 7 pulli. Op 14 juni geen nest meer, wel 2 pulli, zodat er dus waarschijnlijk 2 broedsels geslaagd zijn.

Het aantal dodaars neemt in augustus sterk toe: 9 aug. 24 exx., eind aug. 30 exx., maar is medio sept. gezakt tot 9 exx.

Blauwe reiger

Slechts één waarneming: 1 ex. op 14 april; dit in tegenstelling tot vorige jaren, toen er regelmatig meerdere reigers gezien werden.

Lepelaar 1 ex. op 16 aug.

Wilde eend

Van april tot half mei steeds 40-60 exx. aanwezig, waarbij het aantal ♂♂ overheerst. Half mei - eind juli slechts enkele ♂♂ en ♀♀ met pulli aanwezig. Soms veel pulli tegelijk: 7 mei 36 pulli bij 4 ♀♀, 17 mei 50 pulli bij 8 ♀♀, 31 mei 30 pulli bij 7 ♀♀ en 21 juni 31 pulli bij 4 ♀♀.

Eind juli - augustus aantal wilde eenden oplopend tot enkele 10-tallen, soms 's avonds veel meer: zo op 29 juli 172 exx.

Wintertaling

Eerste helft april 2-3 exx.

Eind juli - begin aug. 3-15 exx., begin sept. 15-40 exx., midden sept. een 100-tal.

Zomertaling

1 ♂ op 19 april, 1 paartje op 12 mei, 20 exx. op 29 juli.

9 aug. 2 exx., 22 aug. 24 exx., 1 sept. 30 exx., 6 sept. 20 exx.

13 sept. 80 exx.

Smient Alleen septemberwaarnemingen: 1-10 sept. 5-6 exx., daarna 1 ♂ op 13 en 17 sept.

Pijlstaart 2-3 exx. verschijnen begin september.

Slobeend

In klein aantal (1-6) aanwezig 1 april-20 juni, sommigen gepaard. Ze zijn hier echter niet tot broeden gekomen. Eind juli weer enkele exx., maar begin aug. sterk toenemend: 30 exx. 9 aug., 40 exx. 14 aug., 140-160 exx. van 22 aug.-5 sept. Verder in sept. een 100-tal; eind sept. 50 exx.

Kuifeend

Nadat in 1958 het eerste broedgeval werd geconstateerd, werden dit jaar zelfs 4 legsels uitgebroed en grootgebracht.

De soort was de gehele winter aanwezig geweest en het aantal bedroeg van april tot juni 8 - 10 adulte exx. In juli waren er veelal slechts 1 ♂ + 4 ♀♀ + jongen.

Eerste pulli op 7 juni. Op 14 juni waren er 3 ♀♀ met totaal ± 25 pulli, op 25 juni 4 ♀♀ met 31 pulli. Op 5 juli waren er 36 jongen.

Enkele 10-tallen blijven aanwezig tot half augustus. Daarna eerste melding pas weer op 17 september.

Tafeleend

Op 11 en 13 april resp. 4 en 2 exx.; 31 mei 1 ex.

Van half juni - eind sept. steeds 1-3 exx. aanwezig (14 juli 5 exx.).

Brilduiker Twee waarnemingen: 1 ♀ op 23 april, 1 ex. op 13 sept.

Bergeend

Tot 8 exx. aanwezig van april t/m juni. Daarna geen waarnemingen. Geen pulli in het meer geconstateerd.

Buizerd 1 ex. op 10 mei.

Sperwer 1 ex. op 17 sept.

Torenvalk Gehele waarnemingsperiode door af en toe 1 - 2 exx. boven het meer gezien.

Boomvalk 1 ex. op 21 juni.

Fazant Geregeld enige exx. gezien. Van ongeveer half juni tot half juli fazanten met jongen op de oevers gezien, wat echter tot een klein aantal beperkt bleef evenals het vorig jaar; dit in tegenstelling tot de jaren daarvoor, toen er veel meer jonge fazanten aan het meer kwamen.

Waterhoen

Gedurende de gehele waarnemingsperiode waren er 4 à 5 paar aanwezig. Deze hebben er gebroed. Op 12 mei werden de eerste jongen gezien, n.l. 3 pulli, die toen al vrij groot waren. Volgende waarnemingen van jongen zijn: 25 mei 6 kleine pulli, 31 mei 5 pulli. Dan zijn er later nog verschillende malen verdere pulli gezien. Het is moeilijk de waterhoenen te tellen, daar ze vaak schuil gaan tussen het gras. Eer telling op 2 aug. leverde 19 jonge waterhoenen op, wat dus het minimum broedresultaat moet zijn.

Meerkoet

In april waren er enkele 10-tallen meerkoeten. Er hebben er minstens 11 paar gebroed. De eerste pulli zijn op 5 mei gezien; dit waren 4 pulli waarvan er 3 groot gekomen zijn.

Op 7 juni werden 9 paar koeten met 37 pulli resp. jongen gezien, terwijl er toen nog 2 paar meerkoeten zaten te broeden. Verder was er nog een troep van ca. 25 overzomeraars.

In aug. en sept. wisselde het aantal nogal, bv. 22 aug. 70 exx., 30 aug. 22 exx., 6 sept. 80 exx. en 13 sept. 40 exx.

Scholekster

Van april tot eind augustus waren er 4 - 5 broedparen aanwezig en bovendien vaak nog een klein aantal (tot 11 exx.) fouragerende vogels, terwijl er 's avonds soms "slapers" zijn waargenomen tot een aantal van 30-60. De volgende waarnemingen moeten een idee geven van de broedresultaten: Eerste nest op 12 mei. Eerste jongen op 7 juni gezien en wel 4 pulli behorende bij 2 broedparen.

14 juni: 6 adult met 6 pulli (en voorts 11 fouragerende/rustende ad.)

21 juni: 12 " " 13 " (" " 5 " " ")

5 juli: nog maar 3 jongen gezien en op 28 juli 2 jongen.

Eind augustus waren de scholeksters uit het meer verdwenen (laatste waarnemingen 29 en 30 aug. 3 exx.)

Kievit

Hoewel er zeker wel 6 à 8 paar kieviten aan het meer gebroed hebben, is het uiteindelijke broedresultaat waarschijnlijk niet gunstig geweest.

Op 26 april waren er 2 nesten met elk 4 eieren; van deze legsels is niets terecht gekomen. Op 3 mei waren er 10 paar kieviten.

De eerste jongen werden op 13 mei gezien: 1 paar met 2 pulli.

Op 31 mei 4 paar met 12 pulli en verder waren er nog 7 paar aanwezig.

Op 14 juni waren er 9 adulte vogels met 11 pulli + nog 7 oude vogels.

Op 21 juni 1 adult met 2 pulli + 5 juveniel + aantal adulte vogels.

Daarna wisselde het aantal door trek. Tot het eind van de verslagperiode worden kieviten aan het meer gezien.

Bontbekplevier

Geen broedgevallen. Enkele exx. waren er in het voorjaar: 1 ex. 30 april, 5 exx. 16 mei; daarna pas weer augustuswaarnemingen: 1 ex. van 22-30 aug., 5 exx. op 13 sept.

Kleine plevier

Er waren 4 paren kleine plevieren, waarvan er zeker 3 paar gebroed hebben. Eén nest lag buiten het raster aan de noordwestkant, over de weg, en werd verstoord. Wat de broedresultaten betreft, zijn de volgende waarnemingen genoteerd: 31 mei 2 pulli, 25 juni 4 pulli. Na 19 juli zijn er geen kleine plevieren meer gezien, met uitzondering van 1 ex. op 9 aug.

Zilverplevier 1 ex. op 5 september

Steenloper 2 exx. op 17 mei, 1 ex. op 14 juni

Houtsnip 1 ex. overvliegend op 17 mei 's avonds.

Watersnip 1 ex. op 13 april. Van eind juli - medio sept. 1 - 3 exx.

Bokje 1 ex. op 7 en 17 september (G. Londo).

Wulp April en mei geregeld enkele (1-6 exx.) Daarna eerst weer eind juli/begin aug (2 - 5 exx.)

Regenwulp 1 ex. gehoord op 17 mei.

Grutto

(30 maart 2 exx.), 3 april 4 exx., 13 april 2 exx., 16 mei 1 ex., 21 juni 4 exx.; juli en begin aug. af en toe aanwezig in 1 - 3 exx.

Witgatje In mei 1-4 exx; 21 juni 3 exx.; 9 aug. 1 ex., 14 aug. 's avonds 8 exx. en op 18 aug. 2 exx.

Bosruiter

Tussen 7 en 25 mei waarnemingen van 1 - 9 exx. Dan op 21 juni 2 exx., 5 juli 6 exx., 9 aug. 3 exx.

Oeverloper

Van mei - september vrijwel steeds in klein aantal (1 - 5 exx.) aanwezig. Soms waren er meer: 12 exx. op 21 mei, 11 exx. op 9 aug. 42 + 30 exx. 's avonds overvliegend op 14 augustus; 9 exx. op 27 aug.

Tureluur

Gehele periode in klein aantal gezien (1 - 4 exx.); 7 op 7 mei, 9 op 24 juli, 14 exx. op 9 aug. (Op 14 aug waren er ook veel andere steltlopers in het meer !)

Zwarte ruiter 1 ex. op 17 mei, 1 ex. op 21 juni; 1 ex. op 9 en 14 aug., 8 exx. op 22 aug, 5 exx. 30 aug en 1 ex. 7 sept.

Groenpootruiter Op 7 mei werd de eerste waargenomen. Verder zijn er gedurende de gehele waarnemingsperiode geregeld groenpootruiters gezien in aantallen variërend van 1 tot 7.

Opgemerkt zij, dat in de 2e decade van juni alle ruitersoorten of in aantal afnemen, of geheel verdwijnen.

Kanoet 1 ex. op 27 augustus.

Kleine strandloper 4 exx. op 6 sept. en 1 ex. op 17 sept.

Bonte strandloper 1 ex. 30 aug., 9 exx. 5 sept., 3 exx. 7 sept en 1 ex. op 13 september.

Kemphaan 3 exx. 17 mei, 1 ♂ op 31 mei, 7 exx. op 21 juni.

Grauwe franjepoot 1 ex. op 25 augustus (A. Kooy).

Mantelmeeuw

Vrijwel steeds in klein aantal aanwezig, meestal 1 - 5 exx. In juli vanaf de 5e opmerkelijk veel jonge exx. (ca. 50). Eind juli waren er ook meer oude vogels. Daarna aug.-sept. weer klein aantal (2 - 5 exx.) juv. en (4 - 10 exx.) ad. vogels.

Kleine Mantelmeeuw

In april slechts één opgave van enkele exx. op 19 april; daarna afwezig tot half mei. Voor de rest van de periode onregelmatig aanwezig in klein aantal (1 - 5 exx.); alleen op 14 juli 15 exx. geteld.

Zilvermeeuw In sterk wisselend aantal en samenstelling (leeftijd) aanwezig (50 - 300 exx.) Enkele broedgevallen. $\frac{1}{2}$ mei - $\frac{1}{2}$ juni was aantal het kleinst; in juli neemt het weer toe. Op 14 juli verschijnen de eerste jonge zilvermeeuwen van dit jaar in het meer.

Stormmeeuw Er heeft weer een klein aantal stormmeeuwen op het Grote Eiland gebroed. Op 5 juni werden 9 pulli gezien, terwijl er nog 4 vogels zaten te broeden. Dit jaar was het Grote Eiland wederom een roestplaats voor jonge stormmeeuwen, die van 23 april t/m 2 aug. er regelmatig verbleven in aantallen wisselend van ca. 100-300 exx. Op 2 aug. waren er nog slechts 70 exx. en daarna zijn ze niet meer gezien. Dit is in overeenstemming met vorige jaren.

Dwergmeeuw 1 juv. 16 mei; 1 ad.+2 juv. 17 mei; 2 ad.+4 juv. 19 mei; 2 op 25/5.

Kapmeeuw Waren er in maart al een flink aantal aanwezig, in april nam het nog toe en op 3 mei waren er 600-700 broedvogels aanwezig. Het aantal nesten, alle op het Grote Eiland, werd geschat op ca. 300. Om het aantal kapmeeuwen binnen de perken te houden, zijn de eieren onder toezicht van de directeur van de K.D. geschud en/of geprikt. Ondanks deze maatregel kwamen er toch nog een groot aantal jongen uit. Op 28 juli werden er 160 eerste jaars juv. geteld. Het aantal ad. vogels was toen al sterk afgenomen en bedroeg nog ca. 100 exx. In aug. verminderde dit verder. Er werd nog een laat pul gezien op 9 aug.

Zwarte Stern Van 7-25 mei geregeld waarnemingen van 1-9 exx. Daarna op 31 juli 3 exx.; op 17 sept. 1 ex.

Visdiefje Deze is nu wel geheel als broedvogel verdwenen. Van mei - juli af en toe 1-2 exx. waargenomen.

Grote stern 2 Exx. op 7 mei; 1 ex. op 6 sept.

Holenduif Mei, juni en aug. af en toe 1 - 3 exx., veelal badend of drinkend.

Houtduif Af en toe 1 ex., meestal om te baden of te drinken.

Tortelduif Mei, juni geregeld 1 - 2 exx., meestal om te baden of te drinken.

Gierzwaluw De eerste op 3 mei waargenomen. Tot half mei schaars (tot 10 ex) Na half mei regelmatig aanwezig, vaak in grotere aantallen, vanaf 10 exx. op 19 mei toenemend tot 100 exx. op 14 juni (7 juni 30 exx., 10 juni 40 exx.) Op 21 juni maar 15 exx., 5 juli 10 exx., eind juli 3-4 exx., 14 aug. 3 exx. overtrekkend. Het bezoek van de gierzw. aan het meer (als voedselgebied) is afhankelijk van de weersgesteldheid.

Grote Bonte Specht 1 ex. overvl. 21 juni; 2 juv. 30 aug.; 1 ex. op 13 sept.

Boerenwaluw Alleen mei-waarn. (vanaf 6 mei), slechts enkele exx. Dan eerst weer (trek) waarnemingen eerste helft september.

Huiswaluw Van 20 mei af t/m 21 juni enkele exx.; daarna geen waarn. meer.

Oeverwaluw 2 Exx. op 3 en 7 mei; 1 ex. op 21 juni.

Bonte kraai 2 april-waarnemingen: 17 exx. 3 april en 2 exx. op 17 april.

Kauw April, mei en begin juni steeds wel enkele exx. aanwezig. Daarna tot eind aug. geen waarnemingen. "Slapers": 8 mei 7-800 exx., 12 mei 700 exx., 17 mei 270 exx.

Ekster 2 Exx. 14 juli Vlaams gaai 2 exx. 13 april

Koolmees 1 ex. 25 mei

Grote lijster 1 ex. op 19 mei, 3 exx. op 17 sept.

Merel 1 ex. op 19 mei

Paapje 7 exx. op 29 augustus

Grasmus Van eind april - begin juni geregeld enkele exx.

In mei werden er op de hellingen van de oevers 3 broedpaartjes geteld.

Fitis 2 exx. op 23 april

Heggenus 1 ex. op 14 juni

Bcompieper 1 ex. op 7 mei Graspieper 3 exx. op 7 sept.

Witte kwikstaart Gehele waarn.periode 1-6 exx. aanwezig.
21 juni 6 ad.+ 4 juv; 17 sept. 26 exx.

Engelse gele kwikstaart 1 Paartje op 7 mei.

Grauwe klauwier Dit jaar alleen 1 ♂ gezien o.a. op 21 juni.

Spreeuw Af en toe enkele exx., 25 exx. op 14 april. Na het eerste broedsel, dat omstreeks 17 mei is uitgevlogen, kwamen er aan het meer in juni en eerste helft juli zwervende kleine troepjes spreeuwen (hoogste aantal 18 exx.).

Kneu 1 ex. op 3 en 25 mei; 10 exx. op 6 sept.

Sneeuwgors 1 ex. op 20 september.

Op 2 aug. is er bij het meer een hermelijn gezien.

S P A R T E L M E E R

In en aan het Spartelmeer werden de volgende soorten waargenomen: Dodaars, krakeend (1 ex. op 13 sept.), wilde eend, pijlstaart (3 exx. op 13 sept.) tafeleend, brilduiker, waterhoen, meerkoet, scholekster, kievit, kleine plevier, oeverloper, zilvermeeuw, kapmeeuw, boerenwaluw, zwarte kraai, kauw, ekster, grote lijster, merel, nachtegaal, fitis, graspapier, witte kwikstaart, spreeuw.

W. J. Akkerman
T. & F. Bloem